

Tema 1: Afgræsning

- 1) Ved sommerafgræsning er det vigtigt, at du lader goldkøerne græsse på en mark uden kløver, enten som
 - ✓ Restriktiv afgræsning
 - ✓ Ekstensiv afgræsning

Baggrund

a) Restriktiv afgræsning

Spørgsmålet lød, hvordan afgræsses jeres goldkøer om sommeren? De 12 besætninger svarede forskelligt på spørgsmålet, men de fleste landmænd var enige om, at afgræsning af goldkøer skal begrænses, enten i form af afgræsning på ekstensivt og ugødet græs, eller på om-drifts græs på områder med begrænset areal eller marker med meget lidt græs på.

En af de landmænd, som afgræssede goldkøer i en kort periode på frisk græs, svarede:

Det er en kort periode, hvor de kun lever af frisk græs. Vi vil gerne have dem ind og give dem lidt mere strukturrig foder. De kommer ikke bare ud på en kløvermark, som er for stærk for dem. Det er en måned eller halvanden, hvor de lever af frisk græs. Der i forsommeren, ellers får de suppleret op indenfor. Måske halvdelen af deres foder. (1)¹

Andre landmænd havde en politik om, at goldkøer slet ikke skal have frisk græs, men at de skal afgræsse marker med minimal mængde af græs:

Så lidt (frisk græs) som muligt. Det er bedst, de går på en mark, der er fuldstændig gnavet ned som en hestefenne, og så vil vi hellere selv fodre dem derude i en hæk, så vi ved hvad de får. (5)

Som begrundelse for den restriktive afgræsning, var landmændene enige om, at for meget græs til goldkøer vil øge risikoen for mælkefeber:

¹ Tallet referer til de 1-12 interview med landmændene, som citaterne er taget fra.

Anbefalinger fra økologiske mælkeproducenter og deres rådgivere om forebyggelse af mælkefeber

Det er da helt sikkert, at hvis jeg tog goldkøerne op i den ende der igen (der hvor malkekøerne afgræsser) eller lukkede dem ud på nogle goldko arealer på den her størrelse (som den størrelse mark de lakterende afgræsser), så skulle de nok få mælkefeber, helt sikkert, for så æder de ikke nok inde, så æder de ikke nok hø. (9)

To landmænd havde fokus på, at det det ikke udelukkende var mængden af græs samt kløverindhold, der kan øge risiko for mælkefeber. Den ene uden direkte at nævne mineral navnet i græsset om sommeren, hvorimod han i forhold til vinterfodring havde meget fokus på ensilagens indhold af calcium som risikoparameter.

Til spørgsmålet omkring afgræsning svarede han:

Vi får mælkefeber i perioder, og det er fordi de får noget forkert græs at spise. (10)

I forbindelse med ensilage fodring svarede han: _

Jeg synes tit det er når vi skifter silo (...) til noget tungt 4 slæt græs, hvor der typisk er for meget calcium i, i deres grovfoder. (10)

Landmanden havde ikke fokus på andre mineraler så som kalium og magnesium, som faktorer der har betydning for udvikling af mælkefeber.

Den anden landmand havde fokus på sommer græsset indhold af kalium, han svarede:

Jeg har flyttet goldkøer på grund af græssets indhold af kløver og kalium til noget mere vedvarende græs. (8)

Samme landmand er den eneste som nævner høj CAB værdi som risikoparameter for udvikling af mælkefeber. Han siger i forbindelse med det med at økologiske køer skal på græs, og at det øger risiko for mælkefeber:

Ja, ja – det er det jo (red: øget risiko for mælkefeber ved afgræsning) Det er også det med fodret. Det med majsensilage og lav CAB værdi, som de kalder det (red: som nedsætter risiko) (8)

Langt de fleste af landmændene havde fokus på græssets indhold, men beskrev det mere i overordnede termer, uden direkte at nævne græssets indhold af mineraler:

Jeg tænker specielt at det at de om sommeren gør på som græs som er råt. (2)

En anden svarede lidt anderledes:

Det er fuldstændig ugødet græs det goldkøerne går på, det får slet ingen ting. (5)

b) Mindre eller slet ikke restriktiv afgræsning

Anbefalinger fra økologiske mælkeproducenter og deres rådgivere om forebyggelse af mælkefeber

De landmænd, som ikke svarede restriktiv afgræsning eller afgræsning på ekstensivt græs, havde forskellige tilgange til afgræsning. En af de interviewede skelnede mellem afgræsning forår/sommer og efterår. Han begrundede den ændrede afgræsning om efteråret med ændret sammensætning i græsset:

Jamen her fra 1. maj af cirka der bliver de bare smidt ud. Jeg har nogle faste fenner lige rundt om bygningerne. Om sommeren her indtil den 1. august der er der som regel ikke de store problemer. (...) Fordi (...) efterår græs er egentlig giftig for goldkøer åbenbart. Der sker et eller andet i græs sammensætningen, der øger risikoen for mælkefeber. (10)

En anden landmand så ikke afgræsning som en risiko for mælkefeber:

Jamen (...) halvdelen af den mark de går på er vedvarende græs, den anden halvdel får en "bette" smule gylle der i foråret. (...) Jo, (det betyder) masser af kløver, - det er jo økologisk græs. (12)

Fra: Diskussionen

Et af de områder, hvor der er mest ensartethed i landmændenes erfaringer, var afgræsningsproblematikken, hvor alle erkendte, at afgræsning øger risiko for mælkefeber. De fleste havde i deres tilgang til græsset ikke direkte fokus på, at risiko for mælkefeber påvirkes af græssets indhold af mineraler, specielt calcium, kalium og magnesium. Derimod havde de det indirekte, i det de havde fokus på græssets "styrke" i form af at de kaldte det ekstensivt eller ugødede græsmarker. Landmændene valgte at angribe denne problemstilling forskelligt, hvor nogle valgte at styre sommerfodringen hele sommeren ved at have goldkøer på områder, hvor græsset hurtigt var væk, og derfor kun fungerede som en motionsfold. Samtidig fodrede de køerne enten ude på marken eller i stalden. De landmænd, der praktiserede denne form for afgræsning, anvendte typisk samme fodring sommer og vinter. De landmænd, som valgte at tage goldkøerne hjem 7-10 dage før kælvning, lod køerne afgræsse på større områder, ofte ugødede arealer, og supplerede med goldkomineraler. Deres køer blev hentet hjem og sat på goldkofoder straks ved hjemtagelsen. Selvom rådgiverne anbefalede restriktiv afgræsning suppleret med goldkoblanding i hele afgræsningsperioden, var erfaringerne fra landmændene, at afgræsning på arealer uden kløver, og goldkofodring de sidste 7-14 dage før kælvning, virker.

Fra: Anbefalinger fra Rådgiverne

Afgræsning af goldkøer:

- Undgå kløver i marken til goldkøer. Specielt de sidste 3 uger.
- Undgå for meget græs i hele perioden, - så de bliver for fede.
- Gerne mark tæt på gården, - specielt de sidste 3 uger.
- Fodring sommer på samme måde som om vinteren, suppleret med afgræsning.
- Undgå at gøde marken.
- Begrænse antal FE i græs, og fodre med goldko foder ved siden af.